

Андрій ГАЛИШИН

аспірант кафедри історії України та правознавства, Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, вул. Івана Франка, 24, м. Дрогобич, Україна, індекс 82100 (drog-advokat@ukr.net)

ORCID: <https://orcid.org/0009-0003-2962-6664>

Бібліографічний опис статті: Галишин, А. (2026). Український ліберально-демократичний рух у міжвоєнній Польщі: проблеми і напрями наукових досліджень у сучасній Україні. *Українські історичні студії*, 19(61). doi: <https://doi.org/10.24919/3083-6158.19/61.16>

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІБЕРАЛЬНО-ДЕМОКРАТИЧНИЙ РУХ У МІЖВОЄННІЙ ПОЛЬЩІ: ПРОБЛЕМИ І НАПРЯМИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ У СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ

Анотація. *Мета дослідження* – з'ясувати, як у сучасній українській історіографії висвітлюється український ліберально-демократичний рух у міжвоєнній Польщі, визначити ступінь його наукового опрацювання та окреслити подальші дослідницькі перспективи. **Методологія дослідження** базується на поєднанні принципів історизму, наукової неупередженості та цілісного розгляду історичних явищ; використано історіографічне зіставлення й аналітичне узагальнення наукових праць. **Наукова новизна** полягає у систематизації сучасних досліджень західноукраїнського ліберального середовища міжвоєнної доби, уточненні ролі окремих дослідників у розробленні теми та визначенні проблемних аспектів, що залишаються недостатньо вивченими. **Висновки.** З'ясовано, що західноукраїнський ліберальний рух у міжвоєнному двадцятилітті намагався поєднати класичні європейські ідеї з потребами національного відродження українців, виступаючи за конституційність, реформи та еволюційний розвиток. Провідною силою українського політичного життя в міжвоєнній Польщі, яка обстоювала ліберальні та демократичні принципи, було Українське національно-демократичне об'єднання. Доведено, що сучасні українські історики добре дослідили організаційно-політичну діяльність та зовнішні орієнтації УНДО, еволюцію політичної тактики партії, участь націонал-демократів у виборчих кампаніях, персональний склад і внутрішню організацію українського парламентського представництва. У центрі дослідницької уваги перебували й інші партії з демократичними елементами в програмі – соціалістичні, клерикальні тощо.

Незважаючи на наукові досягнення доводиться констатувати, що ґрунтовних праць з історії клерикально-консервативних партій міжвоєнного періоду немає. Так само відсутні спеціальні дослідження про дрібні угодівські політичні угруповання, що діяли на Волині, як-от: Партія українського народного єднання, Українська народна партія, Український народний союз. Майбутнім дослідникам необхідно більше наголошувати на важливості суто ліберальних цінностей у програмах та практиці учасників політичного процесу.

Ключові слова: історіографічні джерела, історіографічний аналіз, ліберально-демократичний рух, міжвоєнна Польща, політичні партії, Західна Україна.

Andriy HALYSHYN

Postgraduate Student at the Department of History of Ukraine and Law, Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University, 24, Ivan Franko Str., Drohobych, Ukraine, postal code 82100 (drog-advokat@ukr.net)

ORCID: <https://orcid.org/0009-0003-2962-6664>

To cite this article: Halyshyn, A. (2026). Ukrainskyi liberalno-demokratychnyi ruh u mizhvoieniui Polshchi: problemy i napriamy naukovykh doslidzhen u suchasniui Ukraini [Ukrainian liberal-democratic movement in interwar Poland: problems and directions of scientific research in modern Ukraine]. *Ukrainski istorychni studii – Ukrainian Historical Studies*, 19(61). doi: <https://doi.org/10.24919/3083-6158.19/61.16> [in Ukrainian].

UKRAINIAN LIBERAL-DEMOCRATIC MOVEMENT IN INTERWAR POLAND: PROBLEMS AND DIRECTIONS OF SCIENTIFIC RESEARCH IN MODERN UKRAINE

Summary. The purpose of the study is to clarify how the Ukrainian liberal-democratic movement in interwar Poland is represented in modern Ukrainian historiography, to determine the degree of its scholarly elaboration and to outline directions for further research. The methodology is based on the combination of the principles of historicism, scholarly impartiality and holistic consideration of historical phenomena; historiographical comparison and analytical generalization of studies were applied. The scientific novelty lies in the systematization of current research on the Western Ukrainian liberal milieu of the interwar period, the contribution of individual scholars and identification of issues that remain insufficiently examined. Conclusions. It has been found that the Western Ukrainian liberal movement in the interwar twenties tried to combine classical European ideas with the needs of the national revival of Ukrainians, advocating constitutionalism, reforms, and evolutionary development. The leading force of Ukrainian political life in interwar Poland, which advocated liberal and democratic principles, was the Ukrainian National Democratic Union. It is proven that modern Ukrainian historians have well researched the organizational and political activities and external orientations of the UNDO, the evolution of the party's political tactics, the participation of national democrats in election campaigns, the personal composition and internal organization of the Ukrainian parliamentary representation. The focus of research attention was also on other parties with democratic elements in their programs – socialist, clerical, etc.

Despite scientific achievements, it must be stated that there are no thorough works on the history of clerical-conservative parties of the interwar period. There are also no special studies on small, collusive political groups that operated in Volyn, such as the Party of Ukrainian People's Unity, the Ukrainian People's Party, and the Ukrainian People's Union. Future researchers need to place greater emphasis on the importance of purely liberal values in the programs and practices of participants in the political process.

Key words: historiographic sources, historiographic analysis, liberal-democratic movement, interwar Poland, political parties, Western Ukraine.

Постановка проблеми. Суспільно-політичні процеси серед українського населення у складі Другої Речі Посполитої належать до ключових тем сучасної історичної науки, оскільки вони безпосередньо пов'язані з формуванням модерної політичної культури українців. У цьому контексті особливе місце посідає легальний політичний рух, що поєднував національні прагнення із використанням парламентських механізмів та правових форм боротьби. Після здобуття Україною незалежності вітчизняні історики активно звернулися до вивчення політичного життя міжвоєнної доби. Це було зумовлено не лише розширенням джерельної бази, а й потребою переосмислення радянських інтерпретацій, у яких легальні українські партії здебільшого характеризувалися як другорядні або залежні від зовнішніх політичних чинників. У новітніх дослідженнях увага зосереджується на реконструкції політичної структури українського середовища, його взаємодії з польською державною владою та особливостях розвитку партійних програм. Водночас значна частина праць має конкретно-історичний характер і присвячена окремим організаціям, діячам або подіям. Через це історіографічна картина формувалася поступово й фрагментарно. Узагальнення наукового доробку щодо українського ліберально-демократичного напрямку міжвоєнної доби досі залишається недостатньо систематизованим, що зумовлює потребу його спеціального аналізу.

Аналіз останніх досліджень. Окремі аспекти проблеми відображені у працях довідково-бібліографічного характеру, де подано огляд джерел та основних напрямів дослідження українського політичного життя у міжвоєнний період (Кугутяк, 2002, с. 38–46; Кучерепа, Давидюк, 2001, с. 10–11; Потіха, 2011, с. 5–6; Хруслов, 2000, с. 4–5). Проте ці роботи не ставили за мету комплексне осмислення історіографії ліберально-демократичного руху. У перші роки після 1991 р. дослідники зосередилися на реконструкції політичних процесів і становлення українських партій. Значний внесок у вивчення політичного життя Західної України зробили М. Кугутяк (1993), О. Красівський (1998а; 1998б), І. Соляр (1995), О. Зайцев

(1993; 1995). У їхніх працях розглядалися передумови виникнення політичних організацій, їх взаємини з польською владою та роль у формуванні національної політичної спільноти. Подальші дослідження були спрямовані на діяльність Українського національно-демократичного об'єднання як провідної сили легального політичного руху. Особливості його організаційної структури, еволюції стратегії та парламентської діяльності розкрито у працях М. Кугутяка (2002) та О. Потіхи (2011), а внутрішньопартійні дискусії та політика «нормалізації» – у дослідженні Б. Хрушова (2000). Історіографію доповнюють праці біографічного характеру, присвячені діячам націонал-демократичного середовища (Прокіп, 2003; Шептицька, 2008; Швед, 2010; Півень, 2011), а також дослідження інших українських партій міжвоєнної доби – соціал-демократичної, радикальної та християнсько-суспільної течій (Райківський, 1995; Пікуляк, 2004; Боднар, 2010; Москалюк, 1998; Марчук, 2004; Кучерепа, Давидюк, 2001). Таким чином, наукова література містить значний фактичний матеріал, однак він розпорошений між різними тематичними напрямками і не узагальнений у межах спеціального історіографічного дослідження.

Метою статті є з'ясування сучасного стану, повноти і достовірності вивчення діяльності українських легальних партій у міжвоєнній Речі Посполитій, які сповідували не тільки ідеали незалежності і соборності України, а й ліберальні цінності.

Виклад основного матеріалу. У межах цього дослідження під ліберальним рухом розуміється сукупність політичних практик і програмних положень, орієнтованих на правову державу, парламентаризм та пріоритет прав особи. У політичній думці модерної Європи лібералізм сформувався як доктрина, що поєднувала ідеї громадянських свобод, правової держави і представницького правління (Заблоцький, 2002; Гай-Нижник, 2014; Проценко, Лісовий, 2002). В українському контексті міжвоєнної доби ці засади набули специфічного змісту, оскільки поєднувалися з прагненням національного самовизначення. На це звертав увагу І. Лисяк-Рудницький, який, аналізуючи українську політичну думку, виділив демократично-народницький напрям як такий, що поєднував вимоги громадянських свобод із національними інтересами (Лисяк-Рудницький, 1994, с. 47, 50).

Найповніше ліберально-демократичний напрям репрезентувало Українське національно-демократичне об'єднання. У науковій літературі воно розглядається як партія, що орієнтувалася на досягнення політичних прав українців легальними методами, виступала проти асиміляційної політики польської держави та водночас прагнула до врегулювання польсько-українських відносин у правовому полі (Черченко, 2019; Кучерепа, 2008).

У дослідженнях М. Кугутяка, О. Красівського, І. Соляра та О. Зайцева проаналізовано процес формування партії, її політичну стратегію та взаємини з польською владою (Кугутяк, 1993; Красівський, 1998а; Соляр, 1995; Зайцев, 1993). Особливу увагу приділено ранньому етапу діяльності УНДО, коли відбувалося поєднання двох напрямів – розвитку легального українського життя та заперечення польського державного контролю над українськими територіями.

Найбільш системно діяльність партії у 1920-х роках дослідив М. Кугутяк. Учений розглянув ідейну еволюцію націонал-демократів, їх участь у виборах і парламентській роботі, а також внутрішньопартійні суперечності (Кугутяк, 2002). На основі джерел він показав, що керівництво партії орієнтувалося на консолідацію національних сил і намагалося поєднати державницькі цілі з легальними політичними методами.

У працях також підкреслено роль греко-католицького духовенства, яке підтримувало націонал-демократичний рух як захисника суспільних і моральних засад. Водночас серед молоді зростала критика поміркованої політики партії, що сприяло поширенню радикальних ідеологій (Кугутяк, 2002, с. 323).

Проблеми внутрішньої політики УНДО та суперечки навколо його стратегії розглянуті й у дослідженні Б. Хрушова. Автор показав, що спроби досягти компромісу з польською владою в середині 1930-х років не дали очікуваних результатів в умовах посилення авторитарних тенденцій у державі (Хрушов, 2000, с. 14–15).

Окремий аспект діяльності партії – її взаємини з іншими українськими організаціями та роль у суспільному житті – комплексно дослідила О. Потіха, яка визначила УНДО як одну з найвпливовіших політичних сил регіону (Потіха, 2011, с. 17).

Важливим напрямом досліджень стало вивчення окремих проблем політики українських партій. Зокрема, аграрне питання розглянула О. Кондратюк, яка на основі порівняння програм показала, що націонал-демократи пропонували перерозподіл великих земельоводінь і розвиток кооперативних форм господарювання як спосіб соціальної стабілізації українського села (Кондратюк, 1997). Дослідниця наголосила, що реалізація цих планів була обмежена політикою польської влади та відсутністю узгодженості між українськими партіями.

Помітне місце у науковій літературі посідають біографічні дослідження, через які розкривається практична діяльність ліберального середовища. Зокрема, у праці Л. Шептицької відтворено громадсько-політичну діяльність Степана Барана – одного з організаторів українського парламентського представництва (Шептицька, 2008). А. Прокіп проаналізував політичну кар'єру Михайла Галущинського, який у польському парламенті виступав із питань освіти, культурних прав та українсько-польських відносин (Прокіп, 2003). Подібні аспекти діяльності українських парламентарів висвітлено у дослідженнях О. Швед та А. Півня (Швед, 2010; Півень, 2011).

Поряд із націонал-демократами дослідники звернули увагу на інші політичні сили, що поєднували соціальні та демократичні вимоги. І. Райківський показав, що Українська соціал-демократична партія орієнтувалася на створення незалежної держави із соціалістичними елементами (Райківський, 1995). У працях М. Пікуляк доведено, що Українська радикальна партія прагнула до реалізації національної ідеї через демократичні методи, заперечуючи насильницькі форми боротьби (Пікуляк, 2004; 2005). О. Боднар дослідила програму соціалістично-радикальної партії, яка передбачала поєднання державної незалежності з соціально-економічними реформами (Боднар, 2010).

Окремий напрям історіографії становлять праці про християнсько-суспільний рух. М. Москалюк показав, що його представники поєднували ідею автономії Галичини з концепцією національної консолідації (Москалюк, 1998; 2000). Подібні питання розглянуті у дослідженнях О. Єгрешія та В. Марчука, які аналізували політичну діяльність греко-католицького духовенства та його вплив на суспільне життя (Єгрешій, 2006; Марчук, 2004).

Важливим доповненням до вивчення політичного спектра стали дослідження Волинського українського об'єднання. М. Кучерепа і Р. Давидюк встановили, що ця організація, зберігаючи лояльність до польської влади, водночас виступала за громадянські та культурні права українців і відіграла роль осередку національного відродження на Волині (Кучерепа, Давидюк, 2001, с. 252–281).

Висновки. Проведений огляд досліджень засвідчує, що український ліберально-демократичний рух у міжвоєнній Польщі поступово став окремим предметом дослідження в сучасній українській історіографії. У працях істориків він розглядається як політичне середовище, що прагнуло поєднати національні вимоги з принципами правової держави, парламентаризму та еволюційного розвитку суспільства. Провідну роль у цьому русі дослідники одностайно відводять Українському національно-демократичному об'єднанню. У наукових роботах достатньо повно висвітлено його організаційну структуру, політичну стратегію, парламентську діяльність та участь у виборчих кампаніях. Значну увагу приділено також персональному складу українського представництва та взаєминам із польською владою. Поряд із цим історики розширили коло досліджень, звернувшись до діяльності соціал-демократичних, радикальних і християнських організацій, а також регіональних політичних утворень. Це дозволило розглядати український політичний рух міжвоєнної доби як багатокомпонентне явище, у якому демократичні елементи проявлялися у різних ідеологічних формах. Водночас у науковій літературі переважає аналіз політичних подій і організаційної діяльності, тоді як питання ідейного змісту лібералізму, його впливу на політичну практику та внутрішню еволюцію програм досліджено меншою мірою. Недостатньо опрацьованими залишаються істо-

рія клерикально-консервативних партій і дрібних угодівських організацій, зокрема тих, що діяли на Волині.

Отже, подальші дослідження доцільно спрямувати на вивчення інтелектуальних засад українського лібералізму, його місця в європейському політичному контексті та ролі у формуванні модерної політичної культури українського суспільства.

Джерела та література

- Боднар, О. М. (2010).** *Парламентська діяльність Української соціалістично-радикальної партії (1928–1935): автореф. дис. ... канд. іст. наук: 07.00.01. НАН України, Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича, Ін-т народознавства.* Львів.
- Гай–Нижник, П. П. (2014).** Лібералізм як філософська, політична та економічна теорія: нарис історії становлення та розвитку. *Гілея.* Вип. 88 (№9), 5–14.
- Єгрешій, О. (2006).** *Єпископ Григорій Хомишин: портрет релігійно-церковного і громадсько-політичного діяча.* Івано-Франківськ: Нова Зоря.
- Заблоцький, В. (2002).** Лібералізм. *Філософський енциклопедичний словник.* Київ: Абрис, 331.
- Зайцев, О. Ю. (1993).** Представники українських політичних партій Західної України в парламенті Польщі (1922–1939 рр.). *Український історичний журнал.* № 1, 72–84.
- Зайцев, О. Ю. (1995).** Політичні партії Західної України у парламентських виборах 1928 р. *Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність.* Вип. 2, 172–186.
- Кондратюк, О. К. (1997).** *Аграрне питання в програмах та діяльності українських політичних партій Західної України (1919–1939 рр.): автореф. дис. ... канд. іст. наук: 07.00.01. Львівський держ. ун-т ім. І. Франка.* Львів.
- Красівський, О. (1998а).** *Східна Галичина і Польща в 1918–1923 рр.: проблеми взаємовідносин.* Київ: Вид-во УАДУ.
- Кугутяк, М. (1993).** *Галичина: сторінки історії: Нарис суспільно-політичного руху (XIX ст. – 1939 р.).* Івано-Франківськ.
- Кугутяк, М. (2002).** *Історія української націонал-демократії (1918–1929). Т. 1.* Київ; Івано-Франківськ: Плай.
- Кучерепа, М. (2008).** Український політикум Волині 1921–1939 років: спроба узагальнення. *Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність.* Вип. 17, 239–248.
- Кучерепа, М. М., Давидюк, Р. П. (2001).** *Волинське українське об'єднання (1931–1939 рр.): Монографія.* Луцьк: Надстир'я.
- Лисяк-Рудницький, І. (1994).** Напрями української політичної думки. В: *Лисяк-Рудницький І. Історичні есе. В 2 т. Том 2.* Київ: Основи, 45–70.
- Марчук, В. (2004).** *Церква, духовність, нація. Українська греко-католицька церква в суспільному житті України ХХ ст.* Івано-Франківськ: Плай.
- Москалюк, М. (2000).** Державотворча концепція українських християнських суспільників у міжвоєнній Галичині (1920–1939 рр.): історико-політичний аналіз. *Галичина. Всеукраїнський науковий і культурно-просвітний краєзнавчий часопис.* № 4, 97–101.
- Москалюк, М. (1998).** *Український християнсько-суспільний рух Галичини в 20-х роках ХХ ст.* Київ: Стилосо.
- Півень, А. В. (2011).** *Громадсько-політична діяльність Володимира Загайкевича (1876–1949): автореф. дис. ... канд. іст. наук: 07.00.01. НАН України, Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича, Ін-т народознавства.* Львів.
- Пікуляк, М. (2004).** Проблема державно-політичного розвитку України в діяльності Української радикальної партії (1918–1926 рр.). *Галичина. Всеукраїнський науковий і культурно-просвітний краєзнавчий часопис.* Івано-Франківськ. № 10, 179–187.
- Потіха, О. Б. (2011).** *УНДО в суспільно-політичному житті Західної України першої половини 1930-х рр.: автореф. дис. ... канд. іст. наук: 07.00.01. НАН України, Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича, Ін-т народознавства.* Львів.
- Прокіп, А. В. (2003).** *Громадська і політична діяльність Михайла Галуцинського: автореф. дис. ... канд. іст. наук: 07.00.01. Львів. нац. ун-т ім. І. Франка.* Львів.
- Проценко, О., Лісовий, В. (ред.). (2002).** *Лібералізм: Антологія.* Київ: Смолоскип.
- Райківський, І. (1995).** *Українська соціал-демократична партія (1928–1939).* Івано-Франківськ.
- Соляр, І. (1995).** *Українське національно-демократичне об'єднання: перший період діяльності (1925–1928).* Львів: Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України.

- Хруслов, Б. Г. (2000).** *Політична діяльність Українського національно-демократичного об'єднання (1925–1939 рр.): автореф. дис. ... канд. іст. наук: 07.00.01. Чернів. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича. Чернівці.*
- Черченко, Ю. А. (2019).** Українське національно-демократичне об'єднання (УНДО). *Енциклопедія історії України: Україна–Українці. Кн. 2.* Київ: Вид-во «Наукова думка». URL: http://www.history.org.ua/?termin=Ukrainske_UNDO
- Швед, О. П. (2010).** *Громадсько-політична діяльність Степана Витвицького: автореф. дис. ... канд. іст. наук: 07.00.01. НАН України, Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича, Ін-т народознавства. Львів.*
- Шептицька, Л. Б. (2008).** *Громадсько-політична діяльність Степана Барана (1879–1953): автореф. дис. ... канд. іст. наук: 07.00.01. НАН України, Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича, Ін-т народознавства. Львів.*

References

- Bodnar, O. M. (2010).** *Parlamentska diialnist Ukrainskoi sotsialistychno-radykalnoi partii (1928–1935): avtoref. dys. ... kand. ist. nauk: 07.00.01 [Parliamentary activities of the Ukrainian Socialist Radical Party (1928–1935): Extended abstract of Candidates thesis].* NAN Ukrainy, In-t ukrainoznavstva im. I. Krypiakevycha, In-t narodoznavstva. Lviv [in Ukrainian].
- Hai-Nyzhnyk, P. P. (2014).** Liberalizm yak filosofska, politychna ta ekonomichna teoriia: narys istorii stanovlennia ta rozvytku [Liberalism as a philosophical, political and economic theory: a sketch of the history of its formation and development]. *Hileia*. Vyp.88 (№9), 5–14 [in Ukrainian].
- Yehreshii, O. (2006).** *Yepyskop Hryhorii Khomyshyn: portret relihiino-tserkovnoho i hromadsko-politychnoho diiacha [Bishop Hryhoriy Khomyshyn: a portrait of a religious, church and public and political figure].* Ivano-Frankivsk: Nova Zoria [in Ukrainian].
- Zablotskyi, V. (2002).** Liberalizm [Liberalism]. *Filosofskyi entsyklopedychnyi slovnyk*. Kyiv: Abrys, 331 [in Ukrainian].
- Zaitsev, O. Yu. (1993).** Predstavnyky ukrainskykh politychnykh partii Zakhidnoi Ukrainy v parlamenti Polshchi (1922–1939 rr.) [Representatives of Ukrainian political parties of Western Ukraine in the Polish Parliament (1922–1939)]. *Ukrainskyi istorychnyi zhurnal*. № 1, 72–84 [in Ukrainian].
- Zaitsev, O. Yu. (1995).** Politychni partii Zakhidnoi Ukrainy u parlamentskykh vyborakh 1928 r. [Political parties of Western Ukraine in the parliamentary elections of 1928.]. *Ukraina: kulturna spadshchyna, natsionalna svidomist, derzhavnist*. Vyp. 2, 172–186 [in Ukrainian].
- Kondratiuk, O. K. (1997).** *Ahrarne pytannia v prohramakh ta diialnosti ukrainskykh politychnykh partii Zakhidnoi Ukrainy (1919–1939 rr.): avtoref. dys. ...kand. ist. nauk: 07.00.01 [The Agrarian Question in the Programs and Activities of Ukrainian Political Parties in Western Ukraine (1919–1939): Extended abstract of Candidates thesis].* Lvivskiy derzh. un-t im. I. Franka. Lviv [in Ukrainian].
- Krasivskyi, O. (1998a).** *Skhidna Halychyna i Polshcha v 1918–1923 rr.: problemy vzaiemovidnosyn [Eastern Galicia and Poland in 1918–1923: problems of relations].* Kyiv: Vyd-vo UADU [in Ukrainian].
- Kuhutiak, M. (1993).** *Halychyna: storinky istorii: Narys suspilno-politychnoho rukhu (XIX st. – 1939 r.) [Galicia: pages of history: An outline of the socio-political movement (19th century – 1939)].* Ivano-Frankivsk [in Ukrainian].
- Kuhutiak, M. (2002).** *Istoriia ukrainskoi natsional-demokratii (1918–1929) [History of Ukrainian National Democracy (1918–1929)].* T. 1. Kyiv; Ivano-Frankivsk: Plai [in Ukrainian].
- Kucherepa, M. (2008).** *Ukrainskyi politykum Volyni 1921–1939 rokiv: sprobha uzahalnennia [Ukrainian political system of Volhynia 1921–1939: an attempt at generalization].* *Ukraina: kulturna spadshchyna, natsionalna svidomist, derzhavnist*. Vyp. 17, 239–248 [in Ukrainian].
- Kucherepa, M. M., Davydiuk, R. P. (2001).** *Volynske ukrainske obiednannia (1931–1939 rr.): Monohrafiia [Volyn Ukrainian Union (1931–1939): Monograph].* Lutsk: Nadstyria [in Ukrainian].
- Lysiak-Rudnytskyi, I. (1994).** *Napriamy ukrainskoi politychnoi dumky [Trends in Ukrainian political thought].* V: *Lysiak-Rudnytskyi I. Istorychni ese [Historical essays].* V 2 t. Tom 2. Kyiv: Osnovy, 45–70 [in Ukrainian].
- Marchuk, V. (2004).** *Tserkva, dukhovnist, natsiia. Ukrainska hreko-katolytska tserkva v suspilnomu zhytti Ukrainy XX st. [Church, spirituality, nation. The Ukrainian Greek Catholic Church in the public life of Ukraine in the 20th century].* Ivano-Frankivsk: Plai [in Ukrainian].
- Moskaliuk, M. (2000).** *Derzhavotvorcha kontsepsiia ukrainskykh khrystyianskykh suspilnykiv u mizhvoienii Halychyni (1920–1939 rr.): istoryko-politychnyi analiz [The state-building concept of*

- Ukrainian Christian social activists in interwar Galicia (1920–1939): historical and political analysis]. *Halychyna. Vseukrainskyi naukovi i kulturno-prosvitnii kraieznavchyi chasopys*. № 4, 97–101 [in Ukrainian].
- Moskaliuk, M. (1998).** Ukrainskyi khrystiansko-suspilnyi rukh Halychyny v 20-kh rokakh XX st. [Ukrainian Christian social movement of Galicia in the 1920s.]. Kyiv: Stylos [in Ukrainian].
- Piven, A. V. (2011).** *Hromadsko-politychna diialnist Volodymyra Zahaikevycha (1876–1949): avtoref. dys. ... kand. ist. nauk: 07.00.01 [Public and political activities of Volodymyr Zahaykevich (1876–1949): Extended abstract of Candidates thesis]*. NAN Ukrainy, In-t ukrainoznavstva im. I. Krypiakevycha, In-t narodoznavstva. Lviv [in Ukrainian].
- Pikuliak, M. (2004).** Problema derzhavno-politychnoho rozvytku Ukrainy v diialnosti Ukrainskoi radykalnoi partii (1918–1926 rr.) [The problem of the state and political development of Ukraine in the activities of the Ukrainian Radical Party (1918–1926)]. *Halychyna. Vseukrainskyi naukovi i kulturno-prosvitnii kraieznavchyi chasopys*. Ivano-Frankivsk. № 10, 179–187 [in Ukrainian].
- Potikha, O. B. (2011).** UNDO v suspilno-politychnomu zhytti Zakhidnoi Ukrainy pershoi polovyny 1930-kh rr.: avtoref. dys. ... kand. ist. nauk: 07.00.01 [UNDO in the socio-political life of Western Ukraine in the first half of the 1930s.: *Extended abstract of Candidates thesis]*. NAN Ukrainy, In-t ukrainoznavstva im. I. Krypiakevycha, In-t narodoznavstva. Lviv [in Ukrainian].
- Prokip, A. V. (2003).** Hromadska i politychna diialnist Mykhaila Halushchynskoho: avtoref. dys. ... kand. ist. nauk: 07.00.01 [Public and political activities of Mykhailo Galushchynsky: *Extended abstract of Candidates thesis]*. Lviv. nats. un-t im. I. Franka. Lviv [in Ukrainian].
- Protsenko, O., Lisovyi, V. (Ed.). (2002).** *Liberalizm: Antolohiia [Liberalism: An Anthology]*. Kyiv: Smoloskyp [in Ukrainian].
- Raikivskyi, I. (1995).** *Ukrainska sotsial-demokratychna partiia (1928–1939) [Ukrainian Social Democratic Party (1928–1939)]*. Ivano-Frankivsk [in Ukrainian].
- Soliar, I. (1995).** *Ukrainske natsionalno-demokratyчне obiednannia: pershyi period diialnosti (1925–1928) [Ukrainian National Democratic Union: the first period of activity (1925–1928)]*. Lviv: Instytut ukrainoznavstva im. I. Krypiakevycha NAN Ukrainy [in Ukrainian].
- Khruslov, B. H. (2000).** *Politychna diialnist Ukrainskoho natsionalno-demokratychnoho obiednannia (1925–1939 rr.): avtoref. dys. ... kand. ist. nauk: 07.00.01 [Political activities of the Ukrainian National Democratic Union (1925–1939): Extended abstract of Candidates thesis]*. Cherniv. nats. un-t im. Yu. Fedkovycha. Chernivtsi [in Ukrainian].
- Cherchenko, Yu. A. (2019).** Ukrainske natsionalno-demokratyчне obiednannia [Ukrainian National Democratic Union] (UNDO). *Entsyklopediia istorii Ukrainy: Ukraina–Ukrainci Kn. 2*. Kyiv: Vyd-vo «Naukova dumka». URL: http://www.history.org.ua/?termin=Ukrainske_UNDO [in Ukrainian].
- Shved, O. P. (2010).** *Hromadsko-politychna diialnist Stepana Vytvytskoho: avtoref. dys. ... kand. ist. nauk: 07.00.01 [Stepan Vytvytsky's public and political activities: Extended abstract of Candidates thesis]*. NAN Ukrainy, In-t ukrainoznavstva im. I. Krypiakevycha, In-t narodoznavstva. Lviv [in Ukrainian].
- Sheptytska, L. B. (2008).** *Hromadsko-politychna diialnist Stepana Barana (1879–1953): avtoref. dys. ... kand. ist. nauk: 07.00.01 [Public and political activities of Stepan Baran (1879–1953): Extended abstract of Candidates thesis]*. NAN Ukrainy, In-t ukrainoznavstva im. I. Krypiakevycha, In-t narodoznavstva. Lviv [in Ukrainian].

Дата першого надходження статті до видання: 29.12.2025

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 28.01.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 17.03.2026

Ця робота ліцензується відповідно до ліцензії відкритого доступу Creative Commons Attribution 4.0 International License